

Divinitate precrestina, Sumedru, personaj al Panteonului ramanesc, este incinerat simbolic la Focul lu' Sumedru, patron al iernii pastorale, care a preluat numele si data de celebrare a Sfantului Mare Mucenic Dumitru de la Thesalonic, la data de 26 octombrie din calendarul ortodox.

Impreuna cu Sangiorzul(Sfantul Gheorghe), Sumedru imparte anul pastoral in doua anotimpuri simetrice: vara, intre 23 aprilie si 26 octombrie, avand ca miez al timpului data de 20 iulie, Santilie, si iarna, intre 27 octombrie si 23 aprilie, cu miez al timpului la 16 ianuarie, Sanpetru de iarna.In opozitie cu Sangiorzul, care incuie iarna si infrunzeste codrul, Sumedrul incuie vara si desfrunzeste codrul.

In legendele, credintele si basmele din creatia populara, Sumedru este un barbat obisnuit, pastor sau crescator de animale sau fecior, care se metamorfoseaza pe timpul noptii in porc, stravechi simbol zoomorf pentru spiritul graului. In ceremonialul nocturn numit "Focul lu' Sumedru", eroul capata infatisarea unui brad care e taiat din padure si incinerat in timpul unui ospat nocturn, ca si Revelionul, amintind de un stravechi inceput de anotimp.

In ipostaza de sfant, Sumedru umbla pe pamant insotit de Sangiorz, cu care a incheiat un legamant pe viata si pe moarte: Sangiorzul trebuie sa infrunzeasca padurea pana la 23 aprilie, iar Sumedru sa o desfrunzeasca pana la 26 octombrie. Sumedru se mostenea din tata in fiu ca antroponim(toti luau acest nume) si patron al casei.

Fiind stalp de innoire a tipului sezonal sau anual, Sumedru concentra numeroase acte rituale de purificare, de fertilitate, de divinatie, practici de pomenire si de imbunare a sufletelor mortilor,

care paraseau, la acea data, mormintele, de tundere rituala a coamei cailor, pronosticuri pentru iarna deschisa de Sumedru, precum si activitati social-economice. Data de 26 octombrie era considerata a Soroacelor, cand se incheiau vechi intelegeri si se legau noi invoieli.

Focul lu' Sumedru este un ceremonial nocturn a timpului calendaristic, care se desfasoara in ajunul Sumedrului, 25-26 octombrie, si la care participa, in jurul unui imens rug funerar, aprins pe inaltimi de flacai, intreaga suflare a satului. In unele asezari, in mijlocul gramezii de lemne si a cetinii uscate se implanta un brad verde pentru a fi incinerat.

In timpul ceremoniei, dupa aprinderea focului, pe coastele dealurilor se rostogoleau roti de car in flacari, pe care se infasurau, in prealabil, paie si se striga: "Hai la Focul lu' Sumedru!". Local, chemarea era facuta de flacai, care colindau din casa in casa in ziua de 25 octombrie cu strigatura de mai sus.

Seara tarziu, in jurul focului, intretinut cu lemne si paie uscate si cu resturile ramase de la melitatul canepii, se manca, se bea, se petrecea si, din cand in cand, se repeta strigatura consacrata momentului. Femeile le imparteau celor prezenti colaci, nuci, fructe si tuica. DE obicei, fetele si flacaii, spre final, sar peste valvataia Focului, copiii scormonesc in taciuni pentru cat mai multe scantei.

Aprinderea focului din noaptea de Sumedru este asteptata cu mare interes si de batranii satelor, femei si barbati, indiferent de varsta, care chiuie si joaca. La plecarea spre case, participantii iau taciuni aprinsi spre a-i arunca pe pasuni, prin gradini si livezi pentru spor si rod bogat in noul an.

Obiceiul isi are originea in indepartata istorie a popoarelor, cand oamenii primitivi sarbatoreau descoperirea focului prin cant si joc. Mai tarziu, o data cu aparitia religiilor, focul a devenit ceva sfant, un dar al cerului, si se sarbatorea la o anumita data. A fost asociat, de asemenea, cu un cult al soarelui, ca si focurile de primavara.

